3. การวิเคราะห์อาคาร

3. การวิเคราะห์อาคารเดิม

3.1 ประเภทการใช้งานอาคาร

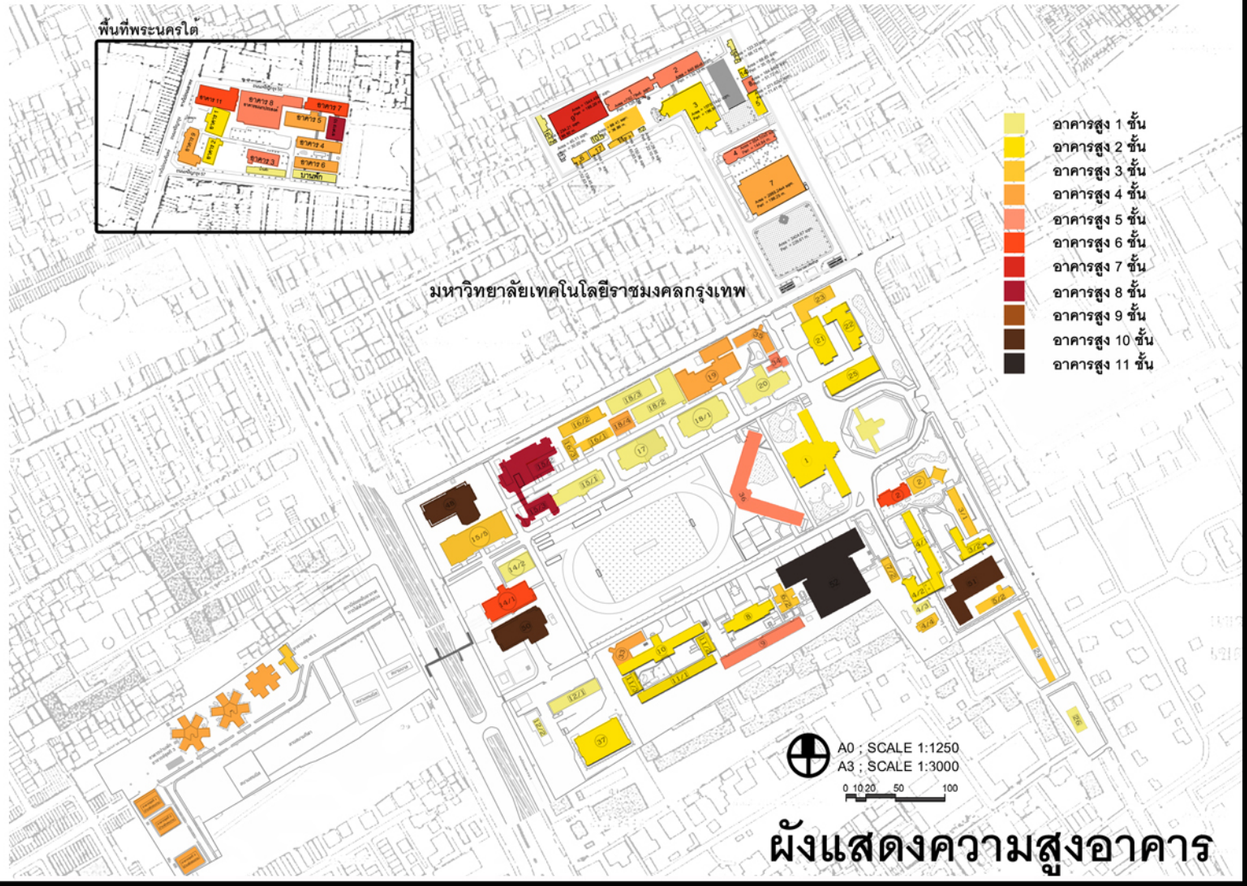
- การใช้งานของอาคารในพื้นที่เทคนิคกรุงเทพซึ่งเป็นพื้นที่ผืนใหญ่ที่สุดนั้น เกือบทั้งหมดเป็นส่วนของการศึกษา (Academic) โดยมีส่วนบริการนักศึกษา เช่น ร้านค้า โรงอาหาร และวิทยบริการ ซึ่งบางส่วนมีลักษณะการใช้งานที่เกี่ยวเนื่องกัน แต่เนื่องจากตำแหน่งของอาคารเหล่านี้กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้งาน
- ส่วนบริหารกลางของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นส่วนที่ควรเข้าถึงได้สะดวกสำหรับผู้มาติดต่อปัจจุบัน รวมอยู่ในอาคารสำนักอธิการบดี ซึ่งตั้งอยู่ในแนวแกนกลางของพื้นที่ อาคารนี้เข้าถึงได้สะดวกมากจากทางเข้าด้านถ.นางลิ้นจี่ แต่หากเข้าจากทางถ.นราธิวาสฯ อาจเกิดความสับสนกับผู้มาติดต่อเป็นครั้งแรกบ้าง
- การใช้งานบางส่วนของส่วนบริหารกลาง อยู่ในอาคาร 36 ซึ่งตั้งอยู่ในแนวแกนกลางเช่นกัน อาคารนี้มีการใช้งานในลักษณะอื่นๆ ได้แก่ส่วนงานวิจัยและส่วนการเรียนการสอนที่เป็นห้องเรียนรวม (เช่น lab ภาษา) ถึงแม้การใช้งานในอาคาร 36 มีความเกี่ยวข้องกับส่วนบริหารกลางอยู่บ้าง แต่ตำแหน่งที่ตั้งมีส่วนทำให้ อาคารสำนักอธิการบดี ลดความสำคัญลงเมื่อมองจากทางเข้าด้านถ. นราธิวาสารชนครินทร์
- ส่วนบริหารย่อยของคณะต่างๆ กระจายตัวอยู่ทั่วพื้นที่ตามกลุ่มของอาคารเรียนคณะนั้นๆแต่เนื่องจากกลุ่มอาคารคณะต่างๆ บางคณะ ยังถูกจัดวางอย่างกระจัดกระจาย (เช่น คณะวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและคณะศิลปศาสตร์) ทำให้การใช้งานเป็นไปโดยลำบาก
- ส่วนพื้นที่บพิตรพิมุข มีการใช้งานอาคารค่อนข้างกระจัดกระจายปะปนกันเช่นเดียวกับพื้นที่เทคนิคกรุงเทพ แต่เนื่องจากพื้นที่ส่วนนี้มีขนาดไม่ใหญ่นัก ปัญหาการใช้งานระหว่างอาคารจึงมีน้อยกว่า
- ส่วนพื้นที่พระนครใต้ เนื่องจากมีเพียงคณะเดียวและเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก การจัดการใช้งานอาคารจึงมีลักษณะเป็นกลุ่มก้อนมากที่สุด โดยมีอาคารส่วนบริหารอยู่ทางด้านหน้าเชื่อมต่อกับส่วนบริการนักศึกษา (โรงอาหารและนันทนาการ) ในอาคาร 8 ซึ่งหันเข้าสู่พื้นที่เปิดโล่งส่วนกลาง
- ส่วนอาคารเรียนและปฏิบัติการ รวมตัวอยู่ทางด้านในของพื้นที่ (ด้านตะวันออก) โดยหลายอาคารมีทางเชื่อมต่อระหว่างชั้นต่างๆ ของแต่ละอาคาร แต่เนื่องจากการจัดวางกลุ่มอาคารซึ่งเป็นอาคารสูงปานกลาง ถูกจัดวางเบียดตัวกันค่อนข้างแน่น จึงทำให้การเดินทางเชื่อมต่อเหนือดินระหว่างอาคารต่างๆ ดูสับสนขาดการลำดับทิศทาง
- ในส่วนของอาคารเรียนที่สร้างขึ้นใหม่ในส่วนด้านหน้านั้น สร้างอยู่ติดกับ ถ.เจริญกรุง ซึ่งมีความชุลมุนวุ่นวายและมีการรบกวนจากเสียงและกลิ่นควันรถยนต์ อาจทำให้การเรียนการสอนทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร
- ส่วนด้านทิศใต้ การใช้งานอาคารเป็นที่พักนักการและเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้มีการขยายตัวมาใช้อาคาร 3 ซึ่งเดิมเป็นอาคารเรียนที่ไม่มีการใช้งานแล้ว ต่อเนื่องไปถึงบางส่วนของอาคาร 6 และด้านขอบกำแพงทางทิศตะวันออก
- ส่วนที่พักอาศัยนี้ถึงแม้จะค่อนข้างรวมกันเป็นกลุ่มก้อน แต่เนื่องจากพื้นที่มีขนาดเล็กทำให้เกิดความรู้สึกปะปนกับกลุ่มอาคารการศึกษาและพื้นที่กิจกรรมนักศึกษานอกจากนั้นอาคารที่พักเหล่านี้ยังสร้างชิดกำแพงรั้วและประตูทางเข้าทางด้านใต้อย่างมาก ซึ่งพื้นที่ด้านนี้เป็นส่วนเชื่อมต่อกับซอยสาธารณะ จึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่สวยงามนักต่อมหาวิทยาลัย
- นอกจากนั้น ทางกำแพงด้านนี้ยังมีประตูเข้าออกเดิมขึ้นป้ายโรงเรียนการช่างสตรี ซึ่งมีคุณค่าควรแก่กาอนุรักษ์และส่งเสริมความสำคัญอีกด้วย

3.2 ประสิทธิภาพและการใช้งานอาคาร

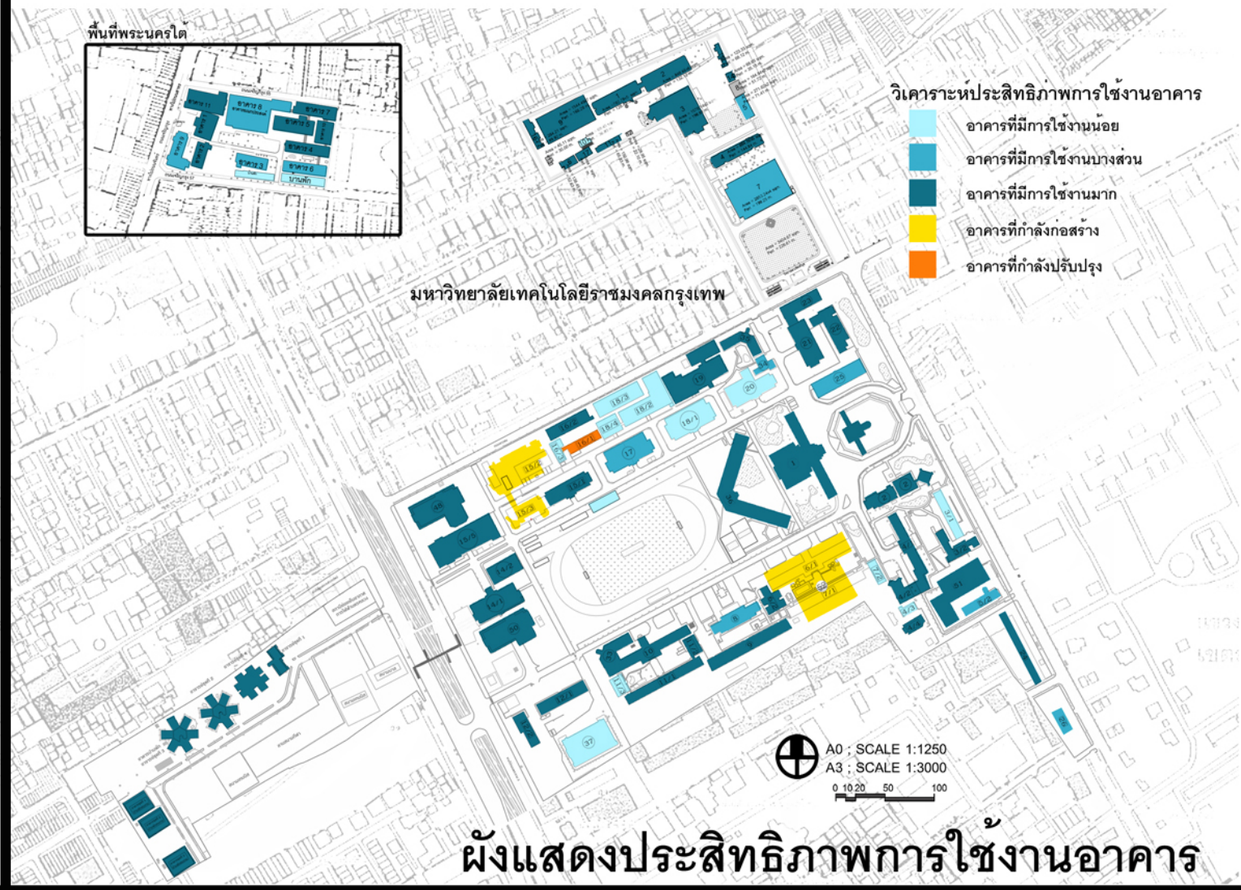
- กลุ่มของอาคารในพื้นที่เทคนิคกรุงเทพที่มีการใช้งานไม่เต็มที่ ได้แก่ กลุ่มอาคารปฏิบัติการคณะวิศวกรรมศาสตร์ และครุศาสตร์อุสาหกรรม ซึ่งอยู่ทางด้านทิศเหนือของพื้นที่โดยบางอาคารเป็นอาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์สูงจึงควรพิจารณาบูรณะซ่อมแซมและปรับเปลี่ยนการใช้งานให้เหมาะสม
- ส่วนอาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ต่ำ และปรับเปลี่ยนการใช้งานได้ยากเสนอให้วางแผนรื้อถอนเมื่อถึงเวลาอันควร เพื่อปรับการใช้พื้นที่และการใช้งานให้ตอบรับกับผังระยะยาว (เช่น อาคาร 18/2, 18/3, 18/4, 37 เป็นต้น)
- กลุ่มอาคารในพื้นที่บพิตรภิมุข มีการใช้งานมากเกือบทุกอาคาร ซึ่งหากต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ในส่วนนี้ จะต้องคำนึงถึงการโยกย้ายการใช้งานต่างๆในปัจจุบันไปสู่อาคารอื่นๆในเขตเทคนิคกรุงเทพ
- กลุ่มอาคารในพื้นที่พระนครใต้ กึ่งหนึ่งมีการใช้งานไม่เต็มที่ โดยหลายอาคารเหล่านั้นเป็นอาคารที่มีสภาพค่อนข้างทรุดโทรมและมีคุณค่าและเอกลักษณ์ต่ำ ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการพิจารณารื้อถอนหากมีความจำเป็น (เช่น อาคาร 8 อาคาร 3 และอาคารบ้านพักคนงาน)

3.3 ความสูงอาคาร

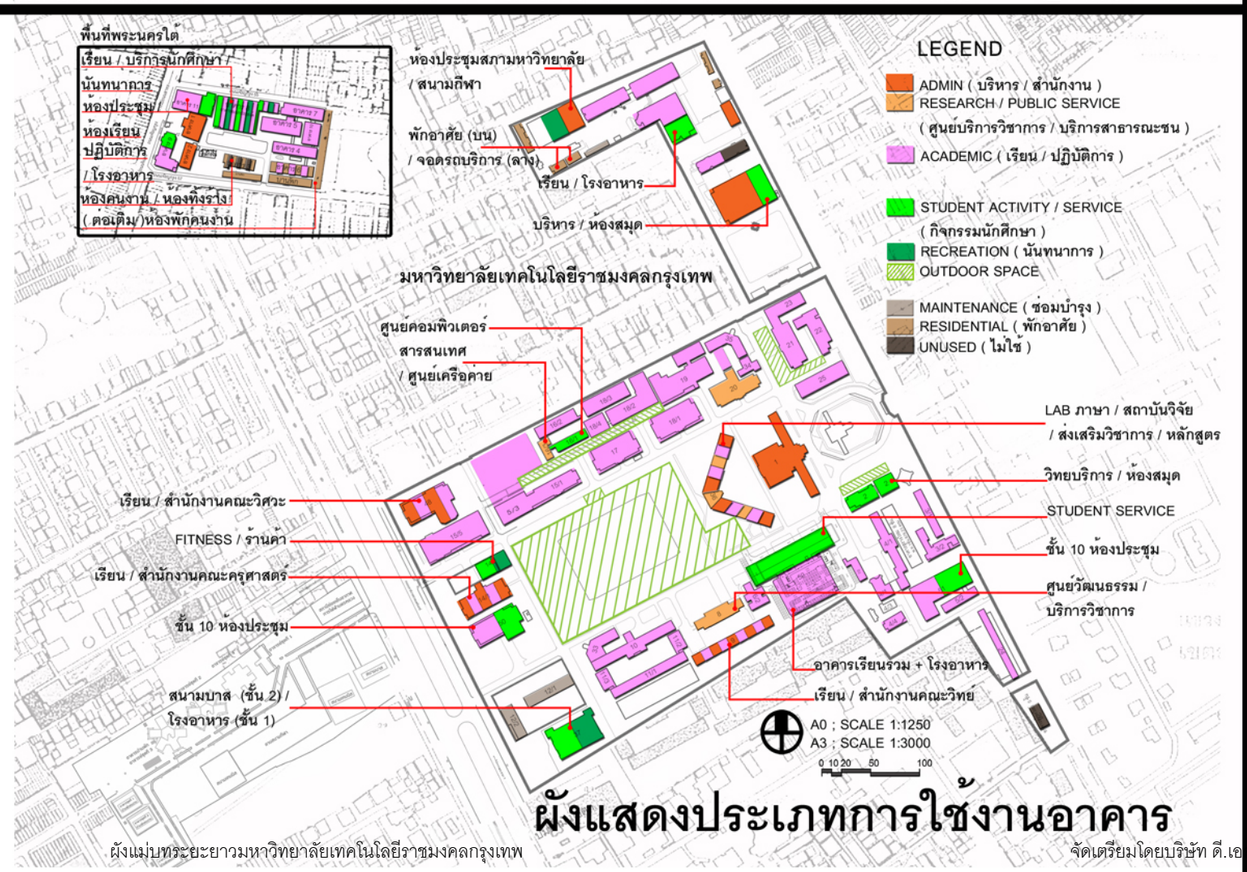
- อาคารส่วนมากในพื้นที่เทคนิคกรุงเทพมีความสูงต่ำกว่า 5 ชั้น อย่างไรก็ตาม พื้นที่ส่วนนี้เป็นเขตที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุดในปัจจุบัน จึงมีศักยภาพที่จะสร้างอาคารสูงเพิ่มขึ้นอีกได้
- ส่วนอาคารสูงในพื้นที่เทคนิคกรุงเทพปัจจุบัน คือกลุ่มอาคารที่ค่อนข้างใหม่ มีความสูงอยู่ระหว่าง 9-11 ชั้น โดยมี 3 อาคารที่ตั้งอยู่ด้านถนนนราธิวาสฯ ในลักษณะหันด้านหลังอาคารออกสู่ถนน อีกทั้งตำแหน่งของอาคาร 2 หลังซึ่งอยู่ตรงกับแนวแกนกลางของพื้นที่ มีลักษณะเหมือน “กำแพง” และไม่สร้างความรู้สึกต้อนรับเท่าที่ควร
- พื้นที่บพิตรพิมุข อาคารส่วนใหญ่มีความสูงปานกลาง (3-8 ชั้น) โดยมีกลุ่มอาคารหลายหลังเรียงตัวค่อนข้างหนาแน่นอยู่ทางด้านในของพื้นที่ แต่เนื่องจากอาคารที่เรียงตัวอยู่ทางด้านหน้าเป็นอาคารเตี้ย (3 ชั้น) จึงทำให้พื้นที่ดูไม่แออัดมากนัก
- ส่วนพื้นที่ทางด้านหน้าของพื้นที่ส่วนที่เชื่อมต่อกับพื้นที่เทคนิคกรุงเทพนั้นมีสัดส่วนเหมาะสมระหว่างความสูงของอาคารด้านหน้า (อาคาร 7) และความกว้างของสนามโล่งด้านหน้าทำให้มีเกิดความสมดุลและสร้างความรู้สึกต้อนรับได้ดี
- พื้นที่พระนครใต้เป็นพื้นที่ที่มีอาคารสูงเรียงตัวหนาแน่นที่สุด โดยเฉพาะทางด้านเหนือของพื้นที่ต่อเนื่องมาจนถึงทางด้านตะวันตก (ติดโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย) ซึ่งหากไม่มีการจัดการออกแบบและดูแลรักษาพื้นที่ด้านล่างอย่างเหมาะสม จะทำให้พื้นที่รอบและระหว่างอาคารเหล่านั้นมีลักษณะเป็นซอกหลืบและไม่น่าใช้งาน

ผังแสดงความสูงอาคาร

ผังแสดงประสิทธิภาพการใช้งานอาคาร

ผังแสดงประเภทการใช้งานอาคาร

ผังแสดงการแบ่งแยกคณะ

3.4 อายุอาคาร

- o อาคารกลุ่มที่สร้างในระยะ 5 ปีแรกของพื้นที่เทคนิคกรุงเทพ มีการเรียงตัวค่อนข้างเป็นระบบโดยอยู่ล้อมและหันหน้าเข้าหาพื้นที่เปิดโล่งส่วนกลาง และทางด้านหน้าเดิม (ถ.นางลิ้นจี่)
- o ต่อมาเริ่มมีการสร้างอาคารเพิ่มเติมในบริเวณรอบนอกทางด้านทิศเหนือและใต้ของพื้นที่โดยอาคารจะยังเกาะรวมกลุ่มอยู่กับอาคารเดิม และได้มีการสร้างอาคารลึกเข้าไปทางด้านหลัง ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีการตัดถนนถ.นราธิวาสฯ อาคารที่สร้างขึ้นจึงเป็นอาคารประเภทดูแลรักษาและอาคารบริการ
- o การสร้างอาคารในยุคต่อมาเป็นการสร้างบนพื้นที่ว่างระหว่างกลุ่มอาคารเดิมหรือ เป็นการต่อเติมอาคารเดิม และเนื่องจากไม่มีการวางผังล่วงหน้า จึงทำให้เกิดลักษณะของซอกมุมระหว่างอาคารและพื้นที่เหลือเป็นชิ้นเล็กๆ
- o อาคารสูงที่สร้างขึ้นด้านถนนนราธิวาสฯ ซึ่งเป็นส่วนขยายของคณะต่างๆส่วนมากเป็นอาคารที่มีอายุ ระหว่าง 10-15 ปี และถึงแม้ว่าอาคารเหล่านี้จะสร้างขึ้นในช่วงที่มีการตัดถนนแล้ว แต่ก็ยังมีลักษณะการจัดวางที่หันหลังอาคารเข้าสู่ถ.นราธิวาสฯ
- o พื้นที่เขตบพิตรพิมุข อาคารโดยรวมสร้างในเวลาใกล้เคียงกัน อาคารโดยรวมมีอายุประมาณ 10-30 ปี
- o พื้นที่พระนครใต้ มีอาคารที่เก่าแก่ที่สุดในพื้นที่ทั้งสามส่วน ได้แก่อาคาร 1 และ 2 อาคารกลุ่มที่สร้างถัดมา (อายุประมาณ 40 ปี) จัดวางเรียงตัวเป็นกลุ่มอยู่ทางด้านในของพื้นที่ (ด้านทิศตะวันออก) ซึ่งในขณะนั้นโดยรวมแล้วยังคงเหลือพื้นที่เปิดโล่งค่อนข้างมาก
- o อาคารที่สร้างหลังจากนั้นเป็นการสร้างบนพื้นที่ว่างที่เหลือระหว่างอาคารเดิม รวมทั้งบริเวณด้านหน้าที่ติดถ.เจริญกรุงด้วย เนื่องจากเขตพระนครใต้มีพื้นที่ค่อนข้างจำกัดจึงทำให้สภาพปัจจุบันพื้นที่ส่วนนี้มีความหนาแน่นสูงกว่าพื้นที่อื่น และทำให้การขยายตัวทางแนวราบเป็นไปได้ยากมาก

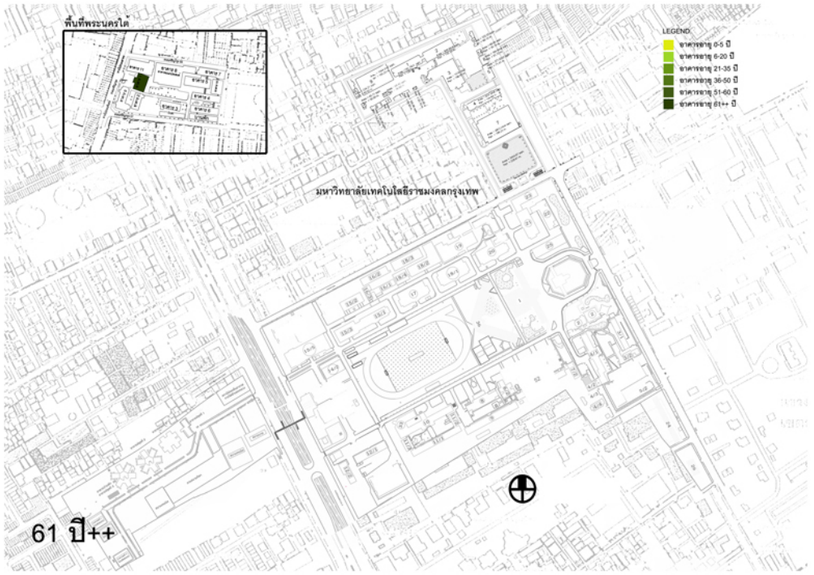
3.5 สภาพอาคาร

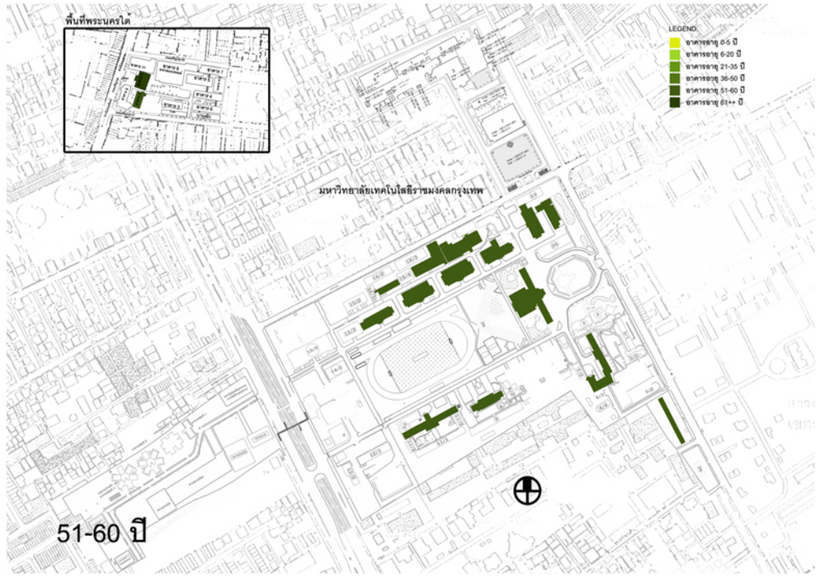
- o พื้นที่เทคนิคกรุงเทพ สภาพของอาคารส่วนใหญ่เป็นไปตามอายุ คืออาคารเก่าจะมีสภาพค่อนข้างทรุดโทรม เช่น กลุ่มอาคารปฏิบัติการคณะวิศวกรรมศาสตร์ แต่สำหรับอาคารสำนักอธิการบดียังมีสภาพค่อนข้างดี เนื่องจากมีการบูรณะซ่อมแซมอยู่เสมอ
- o ส่วนอาคารที่มีสภาพทรุดโทรมได้แก่อาคารที่มีการใช้งานต่ำมาก และอาคารประเภทซ่อมบำรุงซึ่งมีลักษณะการใช้งานที่สมบุกสมบัน
- o พื้นที่บพิตรพิมุข เนื่องจากอาคารไม่เก่ามากนัก จึงยังอยู่ในสภาพค่อนข้างดี นอกจากอาคารพักอาศัยที่เป็นโครงสร้างไม้ที่มีสภาพทรุดโทรม
- o พื้นที่พระนครใต้ มีการบูรณะปรับปรุงอาคารเก่า บางอาคารจึงมีสภาพค่อนข้างดีแล้วในขณะที่บางอาคาร เช่น อาคาร 1 และ 2 ยังมีสภาพค่อนข้างทรุดโทรมและต้องการการบูรณะซ่อมแซม
- o ในขณะที่อาคารเก่าได้รับการบูรณะซ่อมแซมจนมีสภาพค่อนข้างดี อาคารที่ค่อนข้างใหม่ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 25 ปี บางหลังมีสภาพค่อนข้างทรุดโทรม เช่น อาคาร 7 และ 8 ซึ่งอาจเกิดจากการที่อาคารมีขนาดใหญ่เกินความต้องการใช้งานจริง ทำให้การบำรุงรักษาทำได้ไม่ทั่วถึง
- o อาคารที่มีสภาพทรุดโทรม ได้แก่ กลุ่มของอาคารพักอาศัยนักการและเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นอาคารที่มีโครงสร้างในลักษณะกึ่งถาวร และมีการใช้งานหนัก

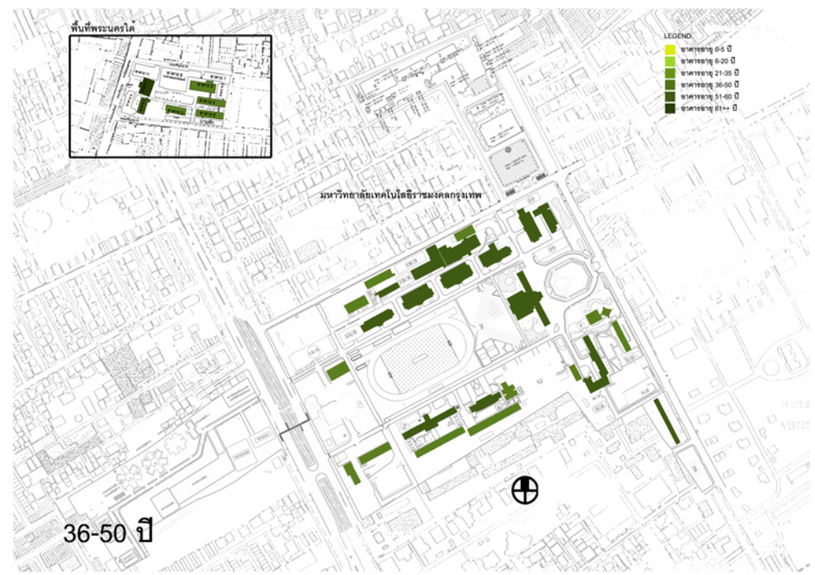
3.6 คุณค่าและเอกลักษณ์

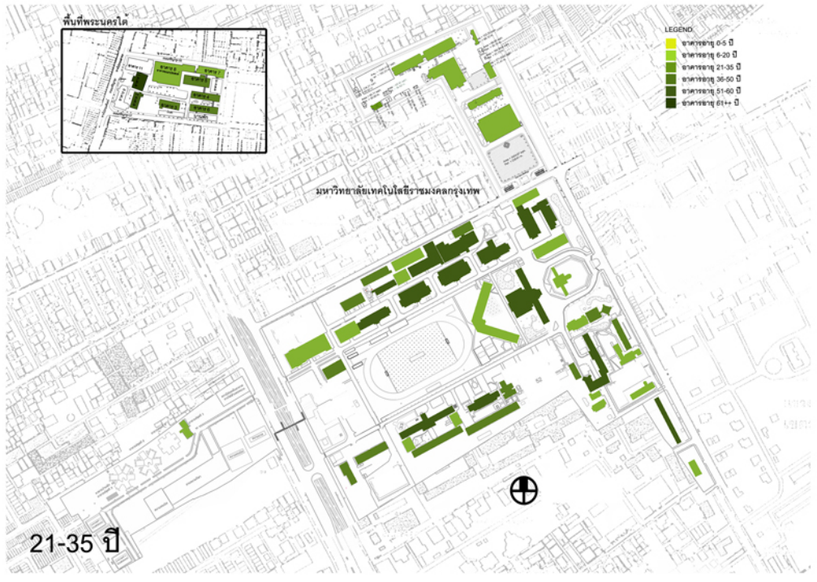
- o อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ ได้แก่ อาคารที่มีลักษณะเฉพาะทางสถาปัตยกรรม ที่สามารถเชื่อมโยงกับยุคสมัยและประวัติศาสตร์ของพื้นที่ได้ รวมทั้งอาคารที่เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย หรือมีคุณค่าทางจิตใจต่อศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน
- o จากการสอบถามข้อมูลจากคณาจารย์ และการประเมินลักษณะทางสถาปัตยกรรม พบว่าอาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์สูง ได้แก่ อาคารสำนักอธิการบดี และอาคารปฏิบัติการของคณะวิศวกรรม ในพื้นที่เทคนิคกรุงเทพ และอาคาร 1 และ 2 ในพื้นที่พระนครใต้ อาคารเหล่านี้ควรได้รับการบูรณะซ่อมแซมและอนุรักษ์เพื่อจะได้เป็นการรักษาภาพลักษณ์และประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่อคนรุ่นหลัง
- o นอกจากอาคารดังกล่าว ยังมีอาคารอีกจำนวนหนึ่งที่สร้างขึ้นในช่วงการเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับอาคารสำนักงานอธิการบดี เช่น อาคาร 8, 10, 11, 21 และ 22 เป็นต้น อาคารดั้งเดิมเหล่านี้ หากสามารถเก็บรักษาและบูรณะซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีได้ จะช่วยส่งเสริมประวัติศาสตร์ของพื้นที่ให้ชัดเจนขึ้น
- o ในการอนุรักษ์อาคารเหล่านี้ มหาวิทยาลัยสามารถปรับเปลี่ยนการใช้งานภายในให้เหมาะสมกับนโยบายการใช้พื้นที่และการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

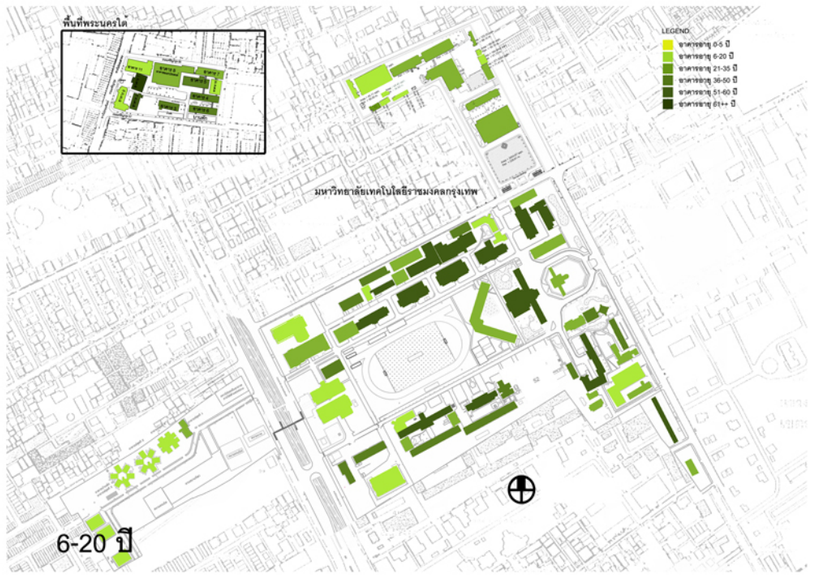

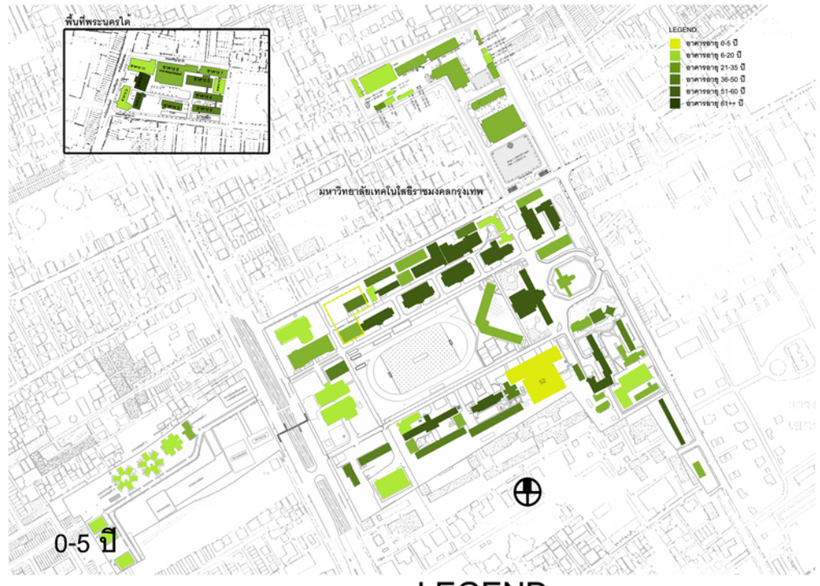

LEGEND

- อาคารอายุ 0-5 ปี
- อาคารอายุ 6-20 ปี
- อาคารอายุ 21-35 ปี
- อาคารอายุ 36-50 ปี
- อาคารอายุ 51-60 ปี
- อาคารอายุ 61++ ปี

ผังแสดงอายุอาคาร

พื้นที่พระนครใต้

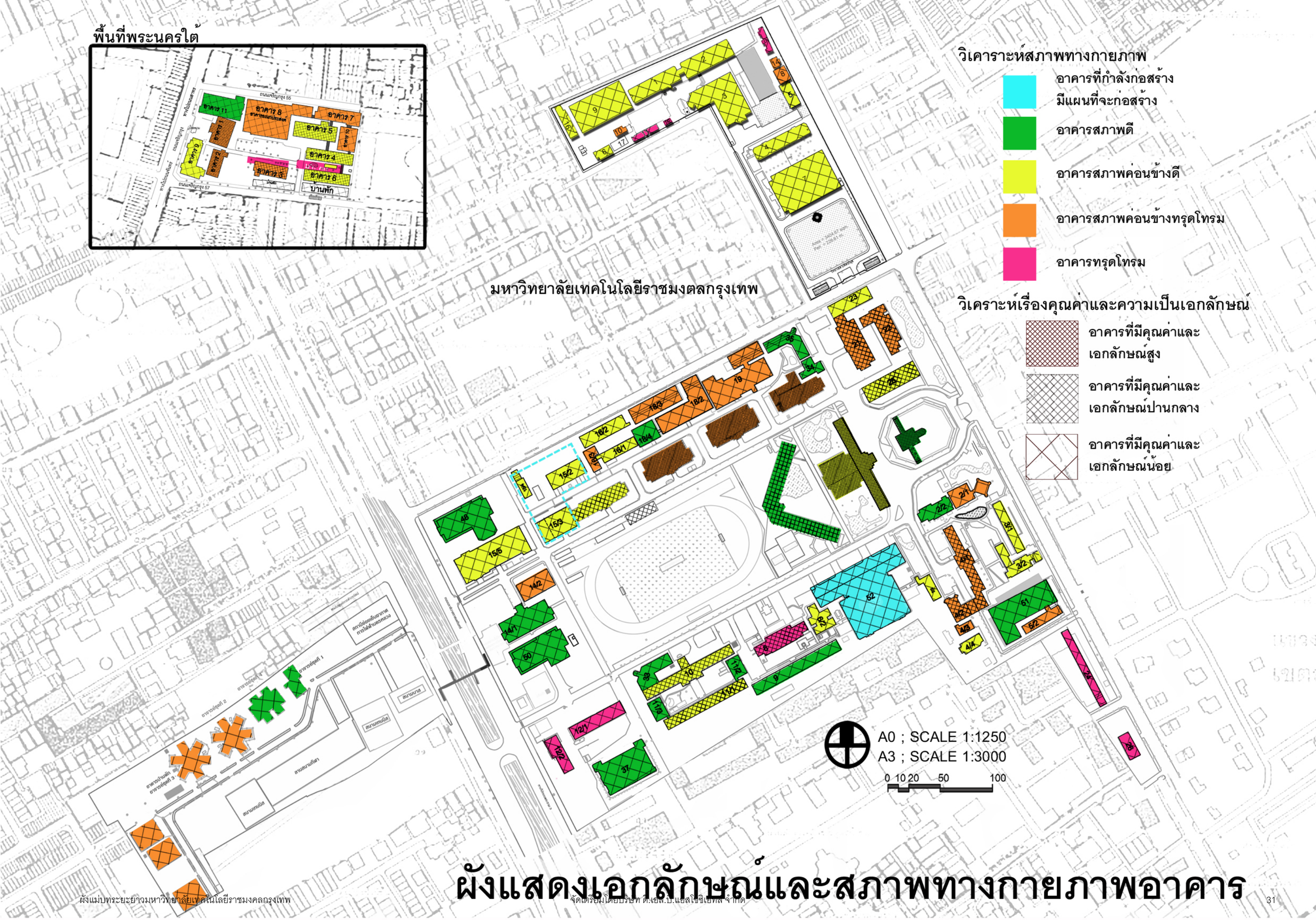
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

วิเคราะห์สภาพทางกายภาพ

- อาคารที่กำลังก่อสร้าง มีแผนที่จะก่อสร้าง
- อาคารสภาพดี
- อาคารสภาพค่อนข้างดี
- อาคารสภาพค่อนข้างทรุดโทรม
- อาคารทรุดโทรม

วิเคราะห์เรื่องคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์

- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์สูง
- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ปานกลาง
- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์น้อย

ผังแสดงเอกลักษณ์และสภาพทางกายภาพอาคาร

วิเคราะห์สภาพทางกายภาพ

- อาคารที่กำลังก่อสร้าง มีแผนที่จะก่อสร้าง
- อาคารสภาพดี
- อาคารสภาพค่อนข้างดี
- อาคารสภาพค่อนข้างทรุดโทรม
- อาคารทรุดโทรม

ผังแสดงลักษณะทางกายภาพของอาคารพื้นที่เทคนิคกรุงเทพ

อาคารที่มีคุณค่าและ
เอกลักษณ์น้อย

อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์สูง

อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ปานกลาง

อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์สูง

วิเคราะห์เรื่องคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์

- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์สูง
- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ปานกลาง
- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์น้อย

อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ปานกลาง

อาคารที่มีคุณค่าและ
เอกลักษณ์ปานกลาง

ผังแสดงเอกลักษณ์ของอาคารพื้นที่เทคนิคกรุงเทพ

วิเคราะห์สภาพทางกายภาพ

- อาคารที่กำลังก่อสร้าง มีแผนที่จะก่อสร้าง
- อาคารสภาพดี
- อาคารสภาพค่อนข้างดี
- อาคารสภาพค่อนข้างทรุดโทรม
- อาคารทรุดโทรม

วิเคราะห์เรื่องคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์

- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์สูง
- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ปานกลาง
- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์น้อย

A0 ; SCALE 1:1250
A3 ; SCALE 1:3000

0 10 20 50 100

ผังแสดงเอกลักษณ์และสภาพทางกายภาพอาคารพื้นที่บพิตรพิมุข

วิเคราะห์สภาพทางกายภาพ

- อาคารที่กำลังก่อสร้าง มีแผนที่จะก่อสร้าง
- อาคารสภาพดี
- อาคารสภาพค่อนข้างดี
- อาคารสภาพค่อนข้างทรุดโทรม
- อาคารทรุดโทรม

วิเคราะห์เรื่องคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์

- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์สูง
- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์ปานกลาง
- อาคารที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์น้อย

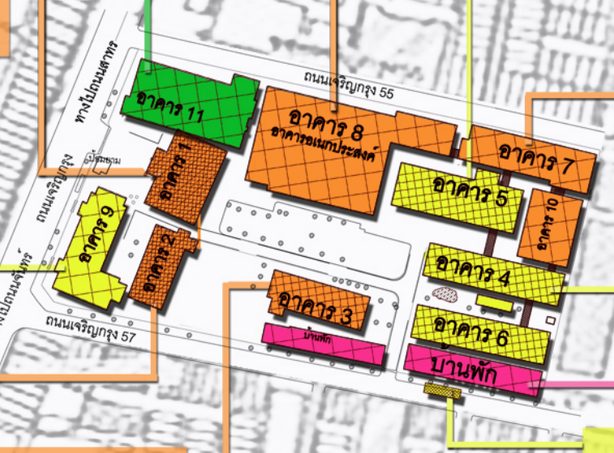

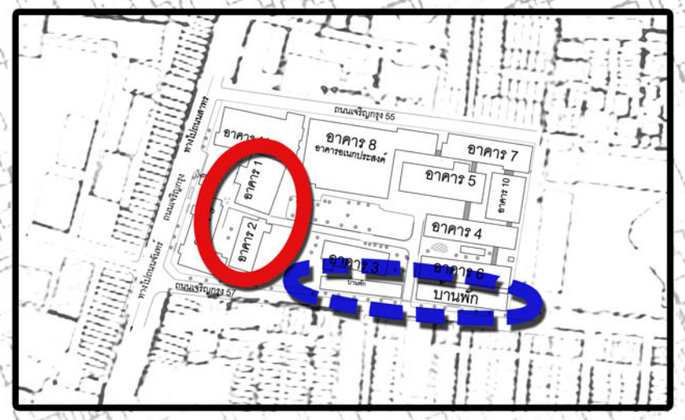

A0 ; SCALE 1:750
A3 ; SCALE 1:2000

0 10 20 50 100

ผังแสดงเอกลักษณ์และสภาพทางกายภาพอาคารพื้นที่พระนครใต้

พื้นที่พระนครใต้

อาคารที่สมควรต้องเก็บรักษา

อาคารที่เสนอให้รื้อถอนในอนาคตอันใกล้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

A0 ; SCALE 1:1250
A3 ; SCALE 1:3000

0 10 20 50 100

ผังสรุปอาคาร